

Thực trạng quản lý dạy học thực hành trong các trường cao đẳng khối ngành sức khỏe đáp ứng yêu cầu của ngành Y tế hiện nay

Lê Hồng Khanh*

*ThS. Trường Cao đẳng Dược Sài Gòn

Received: 16/11/2023; Accepted: 26/12/2023; Published: 4/1/2024

Abstract: Practical teaching and learning management activities at health colleges are a necessary issue today. Practical teaching management at health colleges needs to be fully organized and implemented according to requirements, criteria and content; stages of planning and management of practical teaching by teachers, practical learning by students and close coordination with medical practice facilities. The article presents the current status of practical teaching management in schools. Health colleges meet the requirements of today's medical industry

Keywords: Current status, practice teaching management, health colleges, health sector.

1. Đặt vấn đề

Hệ thống đào tạo nhân lực y tế Việt Nam đã có sự phát triển mạnh mẽ về quy mô với bậc đại học, cao đẳng góp phần cung ứng nguồn nhân lực (NNL) có trình độ chuyên môn đáp ứng yêu cầu của các cơ sở y dược trong cả nước. Từ đó, thúc đẩy mạng lưới các trường đào tạo nghề (ĐTN) tham gia đào tạo nhân lực phục vụ khối ngành sức khỏe (KNSK). Tuy nhiên, chất lượng tay nghề cho sinh viên ra trường chưa cao do chương trình đào tạo (CTĐT) của các trường phần lớn tập trung vào việc cung cấp kiến thức y lý mà chưa có sự phối hợp tốt với các bệnh viện, trung tâm Y tế trong DHTH. CTĐT của các trường CĐ chưa thực chú trọng về năng lực chuyên môn, kỹ năng cần thiết cho người học; chưa bám sát nhu cầu về tay nghề của các cơ sở khám chữa bệnh (CSKCB) trong hệ thống y tế nước ta. Các CTDH TH tại phòng thí nghiệm của các trường chưa có sự tham gia thường xuyên của các cơ sở y tế để được cố vấn về giảng dạy thực hành theo yêu cầu của từng chuyên môn, chuyên ngành nên người học chưa đáp ứng tiêu chí kỹ năng lâm sàng của khung CTĐT. Hầu hết CTĐT CĐ đều do các trường tự xây dựng chưa được ban hành theo khung chương trình chuẩn để tổ chức thực hiện. Trước những hạn chế như vậy, đòi hỏi các trường CĐN KNSK cần nắm rõ tình hình thực tiễn để có những giải pháp hợp lý trong quản lý DHTH theo mục tiêu, yêu cầu của CTĐT đặt ra.

2. Thực trạng quản lý DHTH ở các trường cao đẳng KNSK

Để đánh giá thực trạng quản lý DHTH ở các trường cao đẳng KNSK, tác giả đã tiến hành khảo

sát tại 05 trường cao đẳng y dược trong cả nước và 03 Bệnh viện mang tính đại diện, với đối tượng là cán bộ y tế ở cơ sở y tế, giảng viên ở trường cao đẳng y dược, từ tháng 12/2021 đến tháng 8/2022. Số mẫu khảo sát là 212, gồm các chuyên gia có trình độ chuyên môn cao, nhân viên y tế, giảng viên các trường cao đẳng KNSK. Kết quả khảo sát như sau:

2.1. Thực trạng ĐNGV GDTH trường cao đẳng KNSK

a) Chất lượng đội ngũ giáo viên:

ĐNGV GDTH các trường cao đẳng KNSK đạt được 6 tiêu chí theo yêu cầu quy định. Các trường đã chú ý đến số lượng giáo viên thực hành theo yêu cầu chuyên môn, đã quan tâm việc bồi dưỡng, cập nhật kiến thức để nâng cao trình độ chuyên môn phục vụ hoạt động giảng dạy theo CTĐT chung. Tuyển chọn giáo viên GDTH theo chuẩn quy định đối với mỗi ngành nghề, đã được chú ý đúng mức. Việc luân chuyển GV nhằm bồi dưỡng toàn diện về kiến thức, kỹ năng cho đội ngũ giáo viên được các trường thực hiện tốt.

Tuy nhiên việc đào tạo theo chuẩn cho giáo viên theo yêu cầu từng bộ môn, việc xây dựng đội ngũ giáo viên sư phạm lành nghề cũng như khả năng ứng dụng công nghệ vào giảng dạy còn ít được quan tâm. Số lượng giáo viên dạy thực hành chưa được quan tâm đúng mức, chưa chủ động tuyển dụng giáo viên thực hành cơ hữu, còn sử dụng nhiều giáo viên thỉnh giảng, cán bộ hướng dẫn từ các cơ sở thực hành nên mức đánh giá được xếp vị trí thấp nhất.

b) Sự phân công giáo viên dạy thực hành:

Việc phân công, sắp xếp giáo viên dạy thực hành

ở các trường cao đẳng khối ngành sức khỏe thực hiện tương đối tốt. Nói chung, việc phân công, sắp xếp giáo viên GDTH ở các trường cao đẳng KNSK đã thực hiện theo đúng yêu cầu nhưng cần có những biện pháp quản lý sử dụng GV GDTH có hiệu quả cao hơn. Công tác phân ca, phân kíp giảng dạy, quản lý, đánh giá kết quả học thực hành của SV cần sát thực hơn.

2.2. Thực trạng quản lý DHTH tại các trường CĐ KNSK

a) Nội dung quản lý DHTH

Hoạt động quản lý DHTH ở các trường cao đẳng KNSK đạt mức khá ở tất cả các nội dung cần quản lý. Nổi bật là quản lý học thực hành của SV, LKH quản lý DHTH và quản lý XDCT, phát triển chương trình GDTH của nhà trường. Nội dung quản lý GV GDTH và phối hợp giữa nhà trường và cơ sở thực hành yếu hơn.

b) Xây dựng chương trình DHTH

XXDCT DHTH ở các trường cao đẳng KNSK thực hiện khá; chương trình đã được xây dựng bám sát với thị trường lao động và phù hợp với các đối tượng SV; tỷ lệ thời gian đào tạo dành cho lý thuyết, thực hành, thí nghiệm được bố trí phù hợp, khoa học đảm bảo yêu cầu của đào tạo nghề trong giai đoạn hiện nay; đã cơ bản đáp ứng được chuẩn đầu ra theo nhu cầu thị trường lao động (TTLĐ) trong và ngoài nước. Ngoài ra, các trường đã cố gắng thực hiện khá tốt các nội dung như: đảm bảo chương trình thực hành, thực tập; đạt mục tiêu đào tạo, khối kiến thức tối thiểu; đảm bảo chương trình thực hành, thực tập; tổ chức đánh giá CTGD; cập nhật thường xuyên...

c) Xây dựng kế hoạch DHTH: XDKH DHTH nghề được các trường thực hiện khá. Các nội dung quản lý được thực hiện tốt nhất là phân bố các kỳ học thực hành hợp lý khoa học, linh hoạt theo hoàn cảnh, điều kiện của nhà trường; đã coi trọng cụ thể hoá kế hoạch DHTH chung thành các kế hoạch DHTH theo hàng năm, kế hoạch tháng, kế hoạch tuần; đảm bảo nhiệm vụ trọng tâm, trọng điểm với sự ưu tiên cho những môn học, bài học cần nâng cao kỹ năng tay nghề cho SV trong quá trình học thực hành tại trường.

d) Xây dựng kế hoạch DHTH lâm sàng tại cơ sở khám chữa bệnh (CSKCB):

Các bước XDKH lâm sàng tại các CSKCB được các trường cao đẳng KNSK thực hiện khá tốt, nhất là việc phân công cán bộ, giáo viên liên hệ với cơ sở thực hành để XDKH DHTH, thực tập cho SV. Đây là bước rất quan trọng cho việc tổ chức GDTH, thực tập, giúp nhà trường chủ động được CTĐT thực hành

của mình trong cả khóa học, năm học và từng môn học. Việc tổ chức bàn giao SV tại cơ sở đào tạo thực hành được GV quan tâm để quản lý tốt SV trong suốt quá trình học thực hành tại CSKCB. Ký kết hợp đồng đào tạo thực hành lâm sàng với cơ sở thực hành được các trường thực hiện kịp thời, đúng quy định nhằm đảm bảo sự cam kết về chương trình, kế hoạch, yêu cầu chất lượng GDTH lâm sàng cho cả nhà trường và CSKCB.

đ) Xây dựng chương trình thực hành ở các CSKCB

Chương trình thực hành được các trường cao đẳng KNSK xây dựng đảm bảo các tiêu chí theo yêu cầu chung của Bộ Y tế và Bộ LĐ, TB&XH quy định. Đặc biệt, đã coi trọng lấy mục tiêu chuẩn đầu ra đối với nguồn lực ngành y dược, đáp ứng đòi hỏi của TTLĐ cũng như yêu cầu của xã hội đối với NNL trong thời kỳ hội nhập quốc tế hiện nay. Chương trình xây dựng cơ bản phù hợp với năng lực của SV, tạo điều kiện thuận lợi cho họ dễ tiếp thu, dễ nắm bắt và thực hành nghiệp vụ theo yêu cầu chuyên môn của từng môn học, giúp SV chủ động tự rèn luyện kỹ năng thực hành, hình thành và phát triển tính tự lập của họ trong quá trình học thực hành tại các CSKCB.

e) Quản lý việc thực hiện chương trình DHTH

Quản lý thực hiện chương trình DHTH của các trường cao đẳng KNSK được thực hiện ở mức khá, nhất là việc theo dõi sổ lên lớp của GV GDTH và quản lý sổ lên lớp của GV đã giúp CBQL nắm được tình hình DHTH, thực tập cho SV trong trường và ở CSKCB. Các trường đã thực hiện một số biện pháp quản lý GV GDTH có hiệu quả.

g) Quản lý xây dựng KHGD của giảng viên:

Quản lý XDKH GD được thực hiện tốt; nhất là hướng dẫn GV XDKHGD bài thực hành (tiết dạy thực hành) đầy đủ, đúng chương trình của từng môn học, từng năm học.

Việc ký KHGD trước khi lên lớp của GV GDTH được thực hiện đầy đủ, đúng quy định đề ra đã giúp cho nhà trường nắm chắc được tình hình dạy học của GV và tạo cho GV tự giác và chủ động soạn bài trước lên lớp hoặc GDTH. Ngoài ra, nhà trường tổ chức tốt kiểm tra định kỳ thường xuyên nhằm quản lý XDKH GDTH của GV. Tuy nhiên, việc đánh giá, rút kinh nghiệm thường xuyên KHGD và đồng bộ mẫu kế hoạch cho toàn trường chưa được tốt, cần được lãnh đạo các trường nghiên cứu, có biện pháp khắc phục để nâng cao hiệu quả quản lý.

h) Quản lý giờ dạy của giảng viên:

Các trường đã chú trọng và thực hiện tốt các nội dung quản lý giờ dạy của các GV GDTH, chương trình giảng dạy luôn được GV thực hiện nghiêm túc,

đầy đủ, đảm bảo mục tiêu, yêu cầu đề ra. Việc đánh giá rút kinh nghiệm giờ dạy cũng được thực hiện tốt đã giúp cho GV kịp thời chỉnh sửa, bổ sung những thiếu sót, bất cập, phát huy những điểm tốt của giờ dạy để GDTH tốt hơn. Việc dự giờ đột xuất được thực hiện một cách hiệu quả và thường xuyên giúp GV nâng cao ý thức tự giác và tinh thần trách nhiệm trong DHTH, góp chất lượng giờ dạy được nâng cao. Tuy nhiên, việc dự giờ thường xuyên cần được thực hiện tốt hơn, giúp GV chủ động được chương trình giảng dạy của mình, tạo thói quen trước sự giám sát của CBQL hay GV cùng bộ môn trong trường.

Việc thực hiện đúng CTGD của GV còn chưa đạt kết quả cao so với yêu cầu đặt ra của các nhà quản lý trường cao đẳng KNSK cần được xem xét để thực hiện tốt hơn, cần có những biện pháp thích hợp để không ngừng nâng cao kết quả của HĐQL.

i) Quản lý giảng viên chuẩn bị đồ dùng dạy học (ĐDDH):

Việc kiểm tra GV chuẩn bị ĐDDH tại các trường cao đẳng KNSK được thực hiện khá tốt ở tất cả các nội dung theo yêu cầu, nhất là kiểm tra sắp xếp đồ dùng của giảng viên trong giờ học. Đối với việc kiểm tra, theo dõi của nhà trường về ĐDDH của GV như: theo dõi GV mượn ĐDDH và kiểm tra đột xuất GV chuẩn bị ĐDDH cần được quan tâm hơn nữa. Các nội dung quản lý còn yếu là kiểm tra việc bàn giao trả ĐDDH cho quản lý thiết bị đồ dùng và kiểm tra thời gian chuẩn bị đồ dùng theo quy định cần được nghiên cứu, có biện pháp để quản lý ĐDDH có hiệu quả hơn.

l) Hướng dẫn sinh viên XDKH theo dõi học tập sinh viên thực tập:

Nói chung, các trường cao đẳng KNSK đã thực hiện tốt việc hướng dẫn sinh viên XDKH theo dõi học tập SV thực tập. Các nội dung như: SV cung cấp sổ tay và hướng dẫn SV ghi chép sổ tay; đăng kí khối lượng học tập thực hành, đăng kí thời khóa biểu và học tập theo kế hoạch... thực hiện ở mức trung bình, việc đôn đốc sinh viên học thực hành thực hiện chưa được tốt.

m) Tổ chức bàn giao hướng dẫn SV thực tập:

Tổ chức bàn giao hướng dẫn SV thực tập của các trường với CSKCB thực hiện tốt, được coi là nội dung rất quan trọng trong quản lý DHTH cho SV tại các cơ sở y tế. Công tác tổ chức bàn giao chặt chẽ chu đáo luôn tạo tiền đề cho quá trình học thực hành của SV khi thực tập tốt nghiệp được tốt, thể hiện trách nhiệm nhà trường và cơ sở y tế trong quản lý DHTH cũng như nâng cao trình độ chuyên môn, kỹ năng tay nghề cho SV khi ra trường.

n) Quản lý hành chính SV thực hành tại CSKCB:

Hoạt động quản lý hành chính sinh viên thực hành tại các cơ sở y tế của các nhà trường thực hiện tốt, đã được rất chú trọng thực hiện và thực hiện có hiệu quả.

Quản lý hành chính là biện pháp quản lý đối với lãnh đạo các nhà trường, là công cụ quan trọng để đảm bảo kỉ cương, kỉ luật và nâng cao chất lượng, hiệu quả của mọi hoạt động. Trong quản lý DHTH cho SV KNSK, việc quản lý hành chính giúp cho hoạt động dạy và học thực hành nghiêm túc, đạt hiệu quả cao, giúp cho nhà trường thực hiện được phương châm đào tạo>NNL chất lượng cao theo yêu cầu của TTLĐ trong và ngoài nước.

p) Đầu tư các điều kiện thực hiện DHTH

Các trường đã chú trọng đầu tư, bổ sung trang bị các loại đầu sách tham khảo về chuyên môn nghề nghiệp theo chuyên ngành phù hợp, ảnh hưởng tích cực đến chất lượng, hiệu quả của hoạt động DHTH cho SV. Ngoài ra, diện tích tối thiểu các phòng dạy thực hành, các phòng học, phòng học chức năng được đảm bảo yêu cầu DHTH của nhà trường.

Mặc dù, mức độ ảnh hưởng của các điều kiện phục vụ DHTH chưa thể hiện rõ nét nhưng cũng có tác động nhất định đến chất lượng, kết quả DHTH của các trường cao đẳng KNSK. Vì vậy, cần chú trọng việc đầu tư tài chính, cải thiện hạ tầng mua sắm trang, thiết bị máy móc phù hợp, tiên tiến để hoạt động DHTH của nhà trường đạt kết quả cao.

3. Kết luận

Đội ngũ CBQL DHTH của các trường tại các CSKCB nói chung đạt yêu cầu chung, riêng CBQL ĐDDH được đánh giá tốt. Như vậy, các trường cao đẳng KNSK cần tăng cường quản lý DHTH, kiện toàn, củng cố đội ngũ CBQL DHTH tại CSKCB để hoạt động quản lý DHTH của nhà trường đạt kết quả theo yêu cầu đặt ra.

Hoạt động quản lý DHTH ở các trường cao đẳng KNSK được tổ chức thực hiện đầy đủ theo yêu cầu, tiêu chí và nội dung; các khâu LKH, quản lý DHTH của GV GDTH của SV và phối hợp với CSKCB được thực hiện tốt hơn./.

Tài liệu tham khảo

1) Chính phủ (2017), *Nghị định số 111/2017/NĐ-CP, ngày 05/10/2017, quy định về tổ chức đào tạo thực hành trong đào tạo KNSK.* Hà Nội

2) Bộ LĐ, TB&XH (2017), *Thông tư 03/2017/TT-BLĐTBXH, ngày 01/3/2017 về Quy trình xây dựng, thẩm định và ban hành chương trình; tổ chức biên soạn, lựa chọn, thẩm định giáo trình đào tạo trình độ trung cấp, trình độ cao đẳng.* Hà Nội